Ҷаласаи Кумитаи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон

Мавзуъ: Татбиқи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон

№20 /27-апрели с.2020/

Департаменти сиёсати монетарӣ, тадқиқотӣ ва рушд

Мундариҷа

I. Хавфҳо ва мушкилиҳои ҷорӣ дар иқтисодиёти ҷаҳон

II. Вазъи ҷории макроиқтисодӣ

- Бахши иқтисоди хориҷӣ
- Бахши воқеӣ
- Бахши монетарӣ

III. Дурнамои нишондиҳандаҳои мақсаднок

IV. Пешниҳодҳо ва қабули қарор

Хавфҳо ва мушкилиҳои ҷорӣ дар иқтисодиёти ҷаҳон

Вазъи иқтисодиёти ҷаҳон

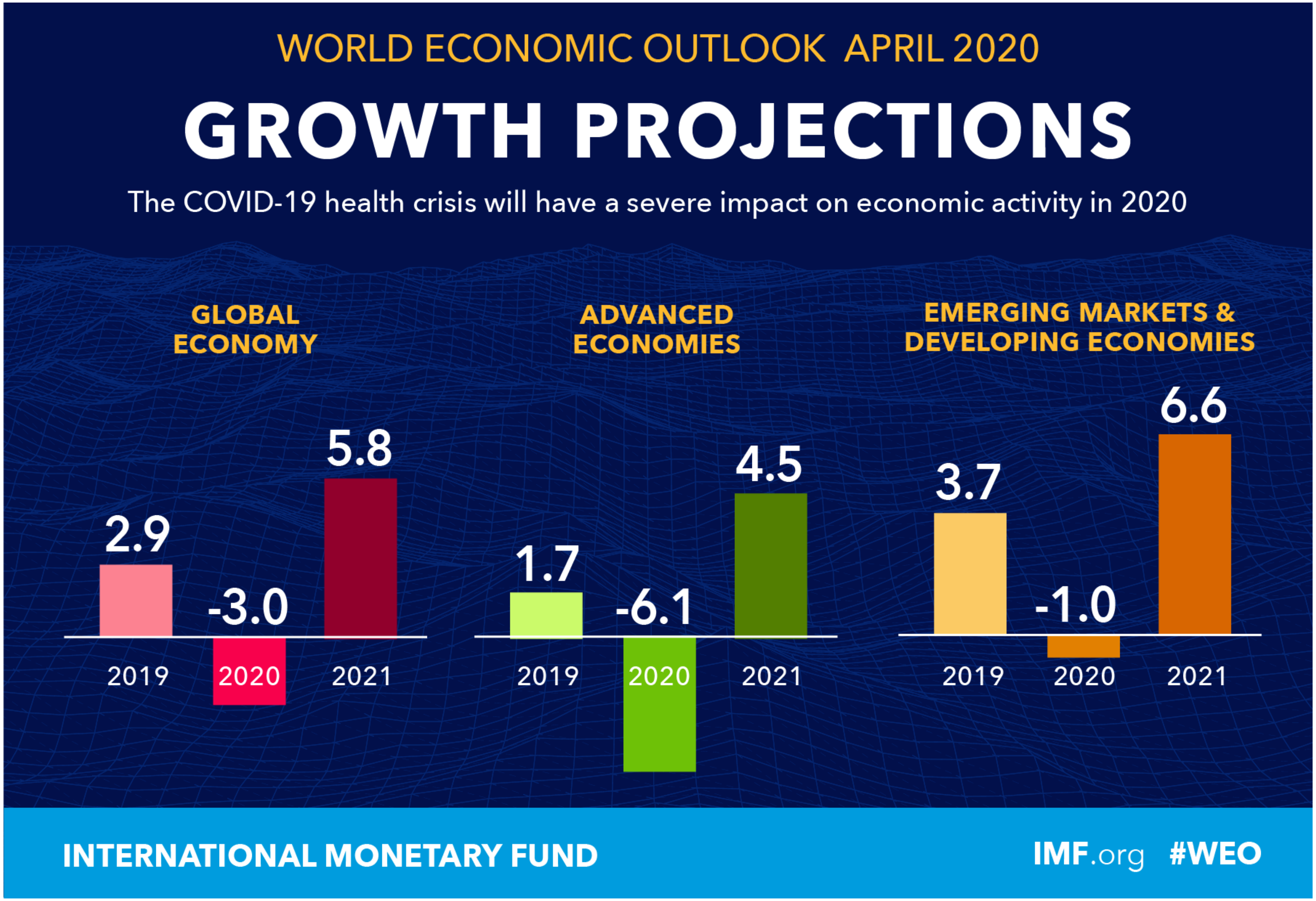

Ретсессия эълон намудани иқтисодиёти ҷаҳон аз ҷониби Хазинаи Байналмилалии Асъор:

Баҳодиҳии дигар ташкилотҳои молиявии

Вазъи молиявию иқтисодии Чин

(март-2020, бо фоиз, манбаъ Блумберг)

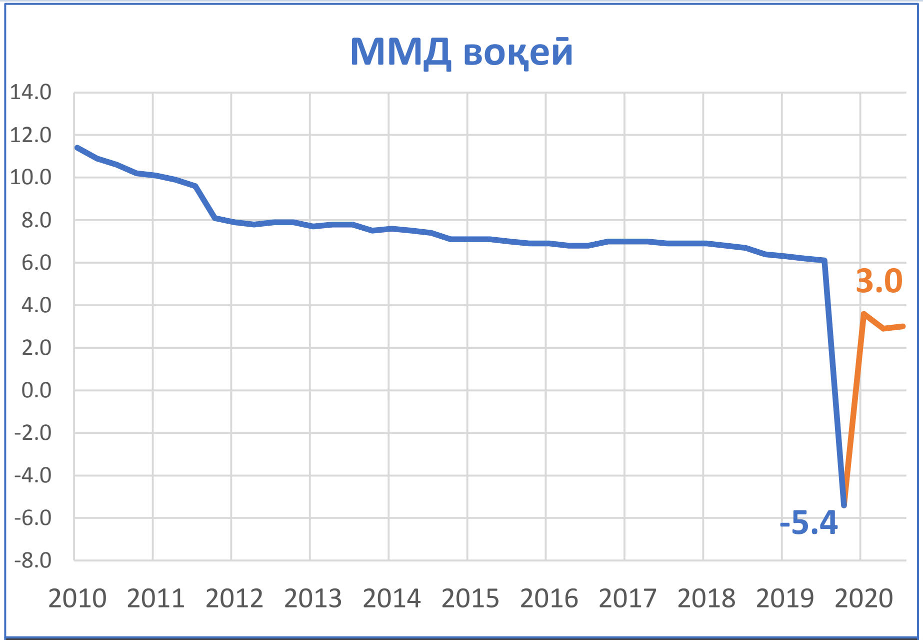

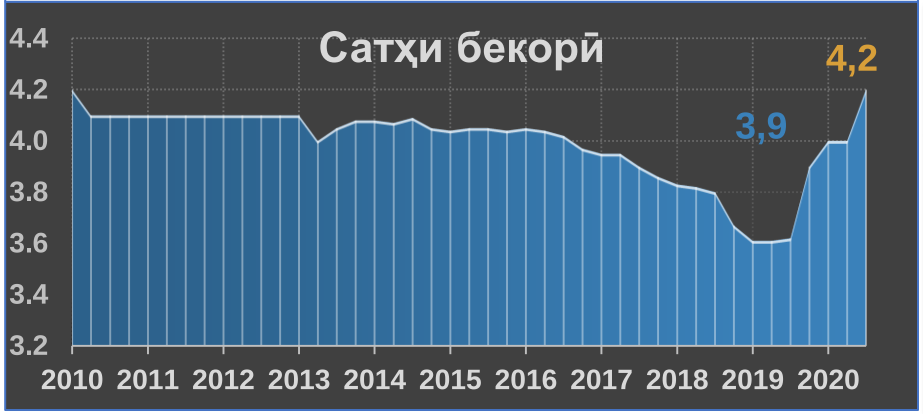

Дурнамои дигар ташкилотҳо	ММД воқеӣ
ХБА	1,2
Goldman Sachs	3,0
S&P	5,0

Вазъи молиявию иқтисодии ИМА *(бо фоиз, солона, Блумберг)*

Дурнамои дигар ташкилотҳо	ММД воқеӣ	Таваррум
ХБА	-5,9	0,6
Morgan Stanley	-5,5	-
S&P	-5,2	-

Вазъи молиявию иқтисодии Федератсияи Русия *(бо фоиз, солона, Блумберг)*

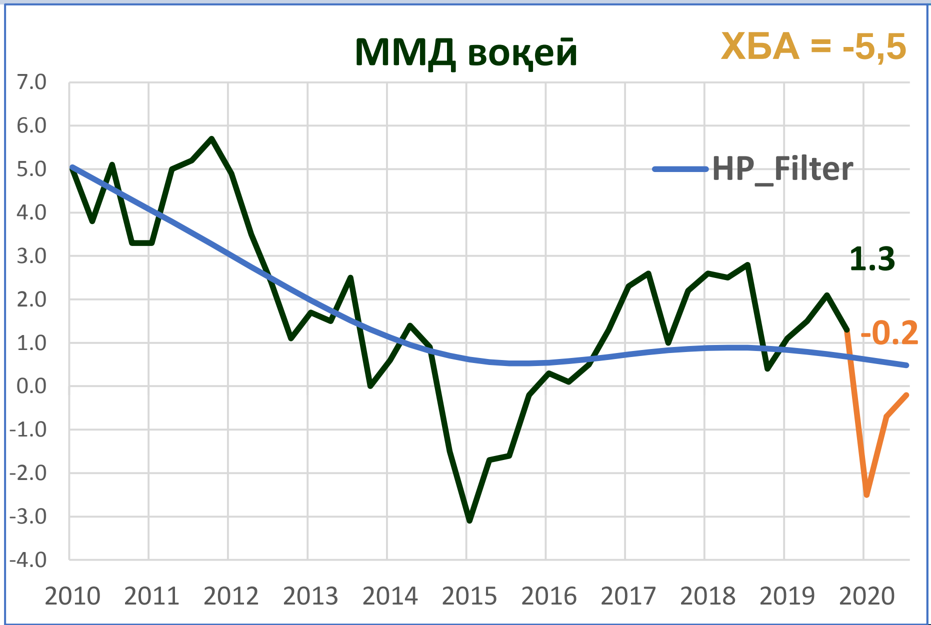

Вазъи молиявию иқтисодии Туркия

(бо фоиз, солона, Блумберг)

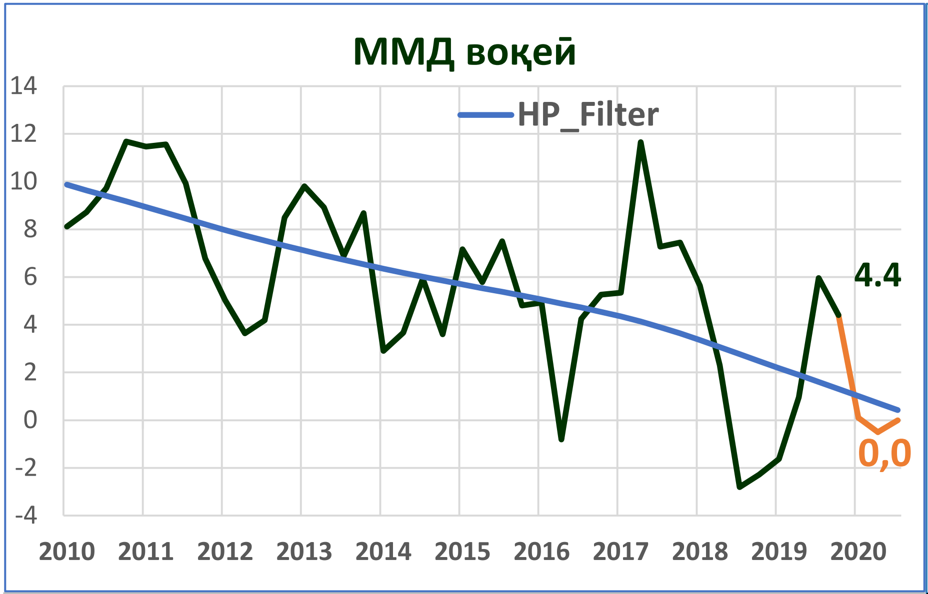

Муқоисаи меъёри бозтамвил ва сатҳи таваррум ба ҳолати марти соли 2020

Меъёри бозтамвил (марти с.2020 бо %)

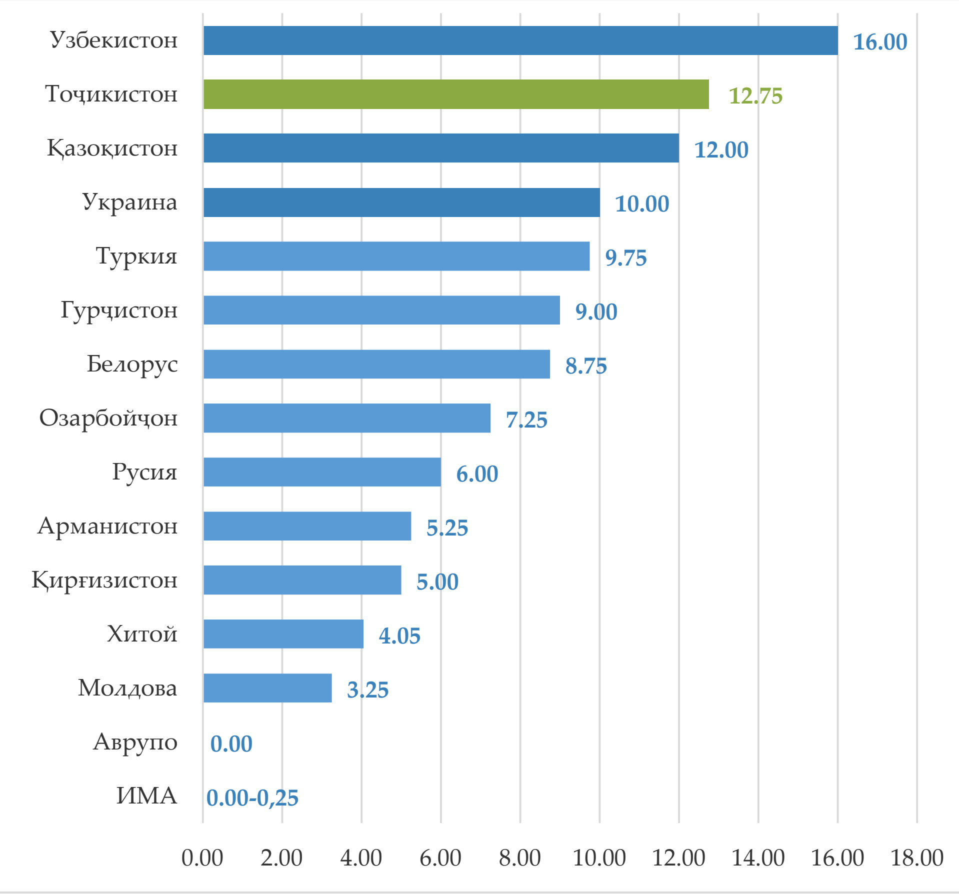

Таварруми солона(марти с.2020, бо %)

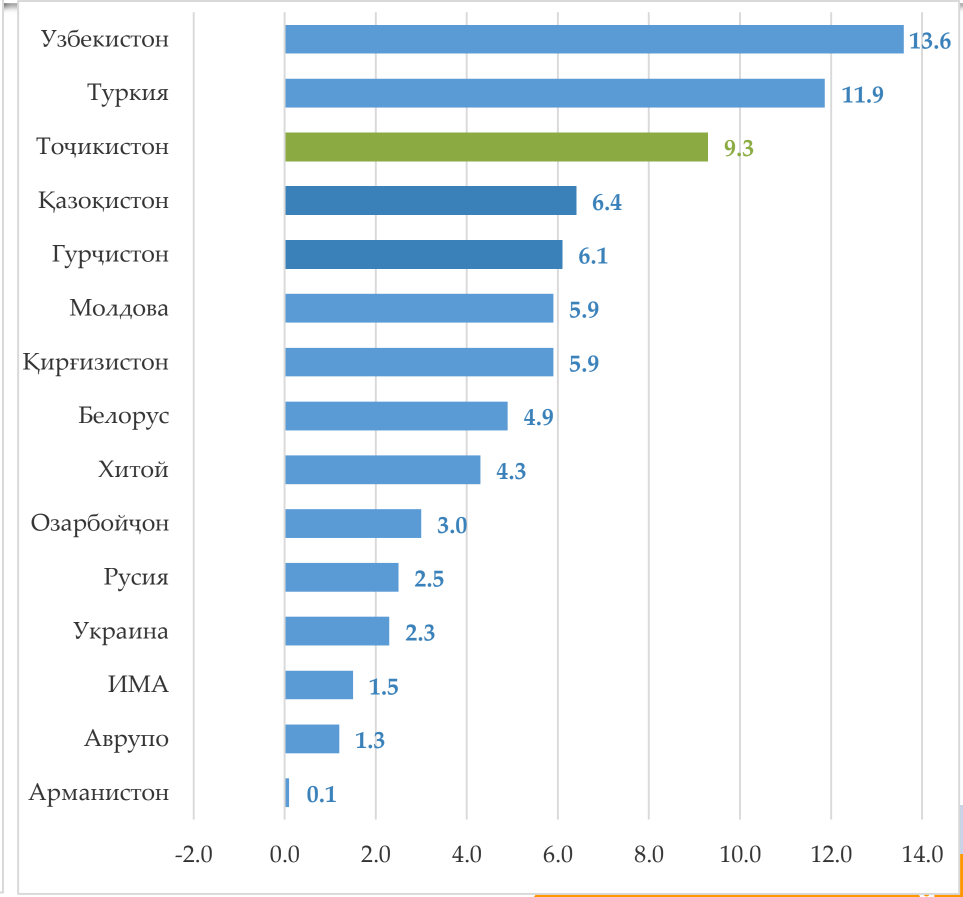

Маҳсулоти воридотӣ

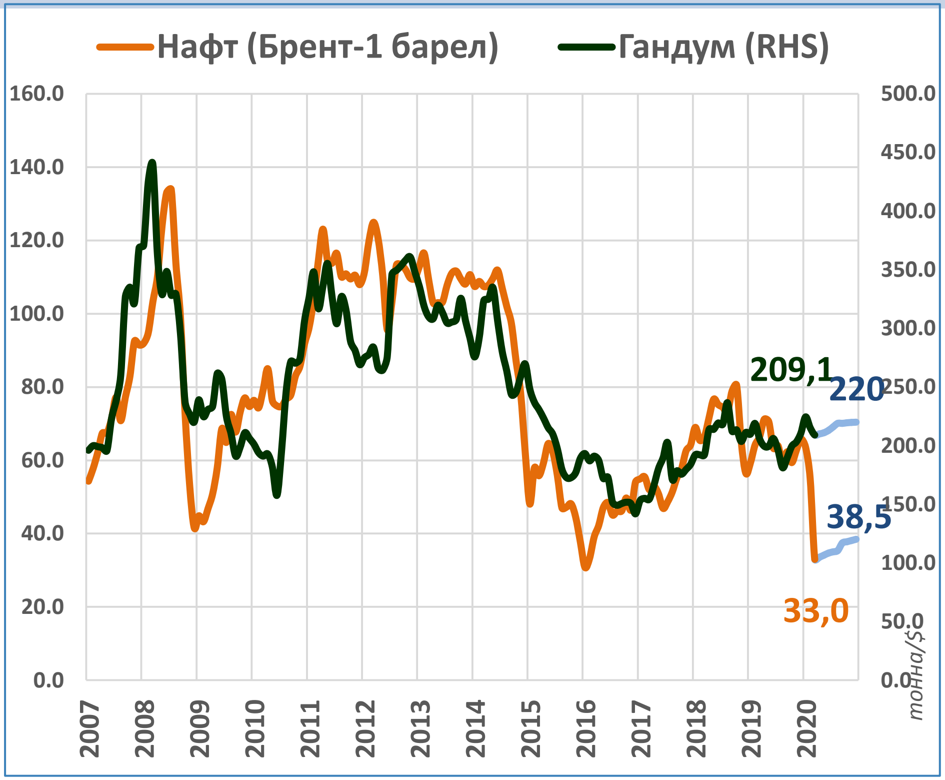

Манбаъ: Бонки Ҷаҳонӣ

Маҳсулоти содиротӣ

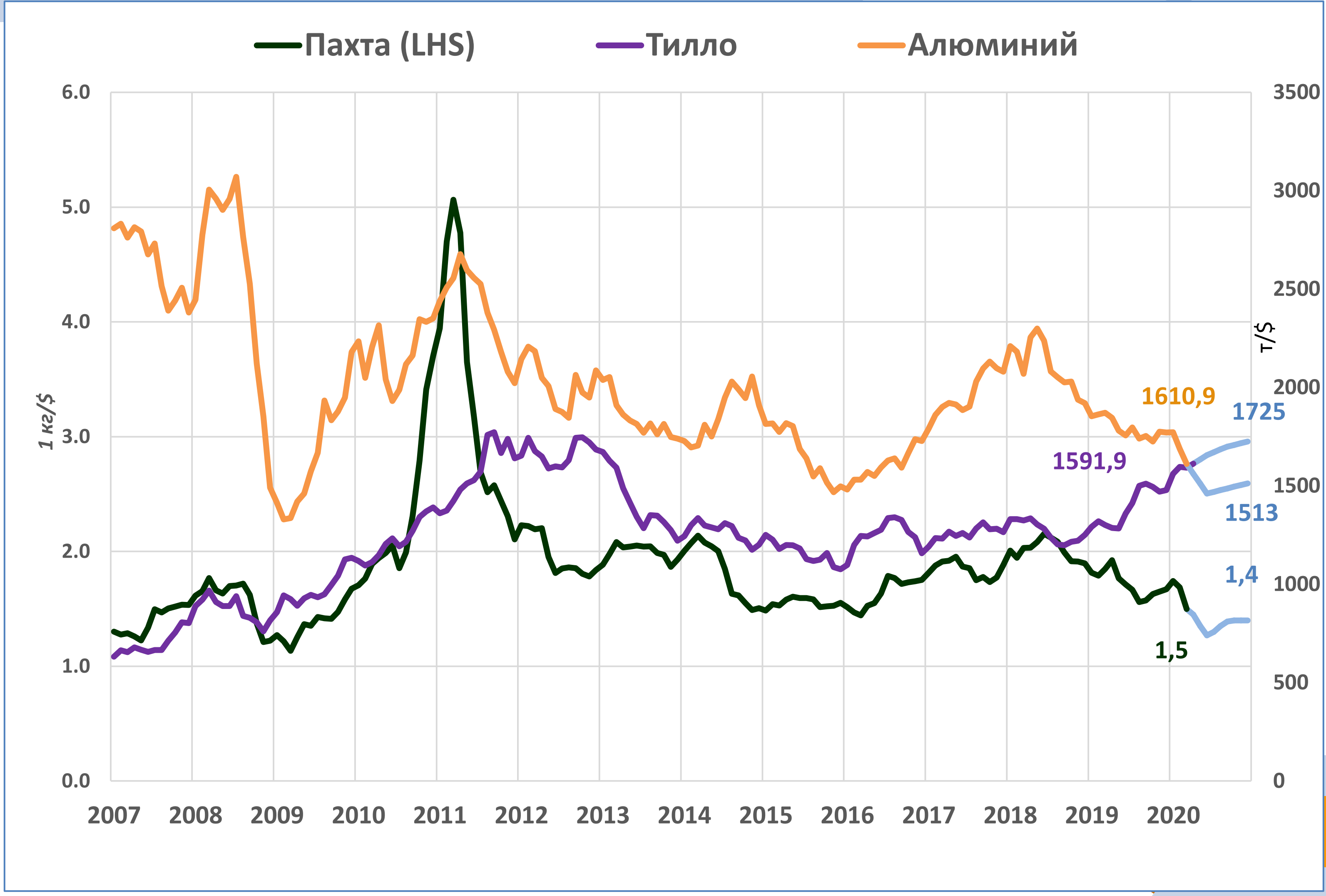

Хавфҳо ва мушкилиҳои ҷорӣ

1. **Камшавии воруди интиқолҳои пулӣ** аз Федератсияи Русия (**21,5%** коҳишёбӣ аз аввали моҳи март) бинобар коҳишёбии рушди иқтисодиёти ин кишвар ва беқурбшавии рубли русӣ (**25,1%** ба 27.03.2020) вобаста ба коҳишёбии нархи нафт (қариб **60%**), инчунин қатъ гардидани роҳи нақлиёти ҳавоӣ ва роҳи оҳан:

- норасоии асъори хориҷӣ барои пардохти воридот;
- паст шудани қобилияти харидории аҳолӣ;
- коҳиш ёфтани ҷалби пасандоз ба низоми бонкӣ;
- эҳтимоли пеш аз мухлат талаб кардани пасандозҳои бонкӣ;
- афзоиши сатҳи бекорӣ;
- паст шудани сатҳи некӯаҳволии мардум
- коҳишёбии сатҳи талаботи дохилӣ.

Хавфҳо ва мушкилиҳои ҷорӣ идома...

2. Коҳишёбии қурби пули миллӣ нисбат ба доллари ИМА ва таъсири манфии он ба рушди бахшҳои иқтисодиёт, аз ҷумла ба низоми молиявӣ-бонкӣ:

- ❑ зиёд шудани номуътадилиҳо дар бозори дохилии асъор;
- ❑ авҷ гарифтани фаъолияти ҳаннотон ва бозори ғайрирасмӣ;
- ❑ паст шудани қобилияти харидории пули миллӣ;
- ❑ болоравии сатҳи нархҳо;
- ❑ зиёд шудани мушкилиҳои молиявӣ дар ташкилотҳои қарзӣ;
- ❑ эҳтимолияти зиёд шудани қарзҳои ғайрифаъол;
- ❑ камшавии талабот ба қарз ва дигар хизматрасониҳои бонкӣ;
- ❑ таъсири манфӣ ба сармоя ва даромаднокии низоми бонкӣ;
- ❑ зиёд шудани нобоварӣ ба низоми бонкӣ;
- ❑ мушкилӣ дар хизматрасонии қарзи давлатӣ.

Хавфҳо ва мушкилиҳои ҷорӣ идома...

3. Коҳишёбии ҳаҷми сармоягузориҳо бахусус аз Чин ва ба ин васила маҳдуд ва мавқуф гардидани нақшаи амалишавии лоиҳаҳои нави сармоягузорӣ (*Аз ҳаҷми умумии сармоягузориҳои мустақими хориҷӣ 71 фоиз ба резидентҳои Чин, 9,1 фоиз Русия, 1,7 фоиз Швейтсария, 1,2 фоиз ИМА, 1 фоиз Фаронса ва 0,5 фоиз ба резидентҳои Эрон рост меояд*);

4. Болоравии нархи молҳои ғайрихӯрокворӣ бинобар коҳишёбии воридоти молу маҳсулот аз Чин (*18,1%-и воридоти кишвар ба Чин рост меояд, ки 99%-и он молҳои ғайрихӯрокворӣ мебошад - либоса ва пойафзол, ашёи истифодаи рӯзгор, маснуоти нассоҷӣ, техникаи маишӣ, масолеҳи сохтмон, мошинолот ва таҷҳизот, васоити нақлиёт ва ғайра*);

5. Эҳтимолияти **болоравии нархи маҳсулоти воридотӣ** аз дигар кишварҳои шарикони савдо (Туркия, Ӯзбекистон, Қирғизистон), бинобар маҳдудиятҳо дар интиқоли молу маҳсулот, ҷорӣ намудани карантин, бастани роҳҳои марзӣ, коҳишёбии ҳаҷми истеҳсол, вобастагӣ аз маҳсулоти хоми чинӣ ва маҳдуд гардидани ҳаракати аҳолӣ дар мавриди васеъ паҳн шудани вирус дар ин давлатҳо;

Хафҳо ва мушкилиҳои ҷорӣ идома...

6. Эҳтимолияти **кам гардидани воридоти орду гандум** ба кишвар вобаста ба зиёд гардидани талаботи он дар Ҷумҳурии Қазоқистон (барои захира ва истеъмолоти дохилию беруна), таъсири манфии коҳишёбии нархи нафт ба иқтисодиёти ин кишвар, беқурбшавии тангаи қазоқӣ (**17%** ба 27.03.2020) ва дигар омилҳо;

7. Коҳишёбии пардохтҳои боҷи гумрукӣ ва андозҳо (аз ҷумла эҳтимоли ғайрирасмӣ гузаронидани молҳо аз гузаргоҳҳои сарҳадӣ) ва дар натиҷа иҷро нагардидани нақшаи буҷети давлатӣ ва татбиқи барномаҳои соҳаи иҷтимоӣ;

8. Болоравии нархи маводҳои гигиенӣ ва доруворӣ бинобар зиёдшавии талаботи ҷаҳонӣ ва дохилӣ ба онҳо;

9. Эҳтимоли **болоравии нархҳои ҷаҳонии молҳои хӯроквorӣ** ва таъсири он ба нархҳои бозорҳои дохилии кишвар, инчунин вобаста ба авҷгирии таҳлука дар байни аҳолӣ;

10. Коҳишёбии рушди соҳаи туризм ва хизматрасониҳои маишӣ, бахусус тарабхона, ошхона, меҳмонхона, ширкатҳои нақлиётӣ ва ғ.;

Хавфҳо ва мушкилиҳои ҷорӣ идома...

11. Аз даст додани рақобатнокӣ, маҳдуд шудан ва ё қатъ гардидани фаъолияти корхонаҳои истеҳсолӣ ва соҳибкорони хурду миёнаи ватанӣ, ки аз ашёи хоми воридотӣ вобастаанд;

12. Боловарии нархи хизматрасониҳои маъмурӣ (манзилӣ-коммуналӣ, аз қабилӣ қувваи барқ, об, партов ва ғайра);

13. Болоравии сатҳи таваррум, коҳишёбии рушди иқтисодиёти кишвар ва саривақт таъмин нагардидани иҷрои барномаҳо ва стратегияҳои иқтисодию иҷтимоии давлатӣ;

14. Эҳтимолияти сироят шудани шаҳрвандон ва эълон гардидани ҳолати фавқулода (карантин) дар кишвар метавонад зарарҳои моддӣ ва маънавиро дар фаъолияти тамоми бахшҳои иқтисодию иҷтимоӣ ва сатҳи зиндагии аҳолӣ боз ҳам зиёдтар намояд.

Вазъи ҷории макроиқтисодӣ

Бахши берунӣ-иқтисодӣ

Тавозуни савдо (янв – мар, млн. $)

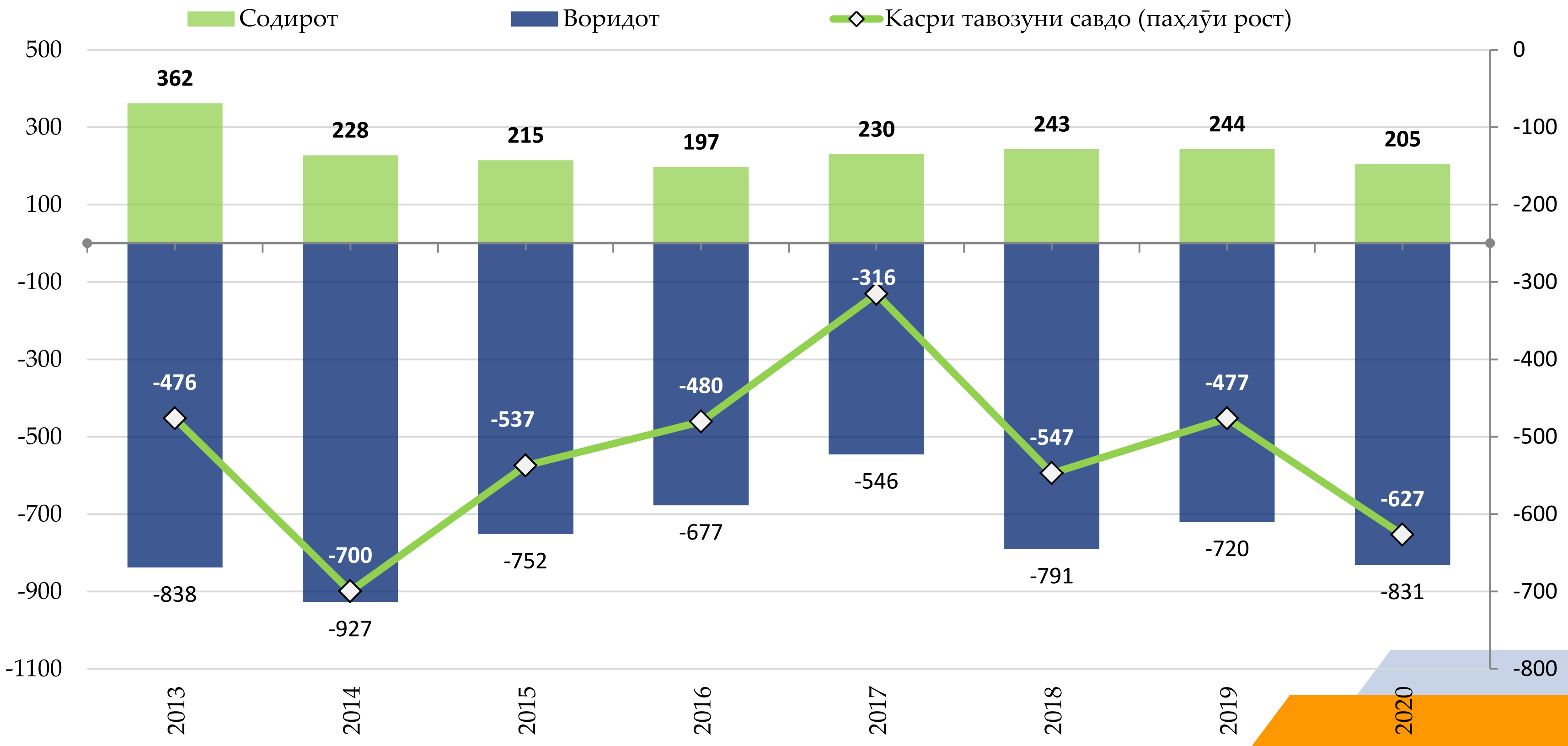

Рушди ММД ва соҳаҳо (янв-мар, %)

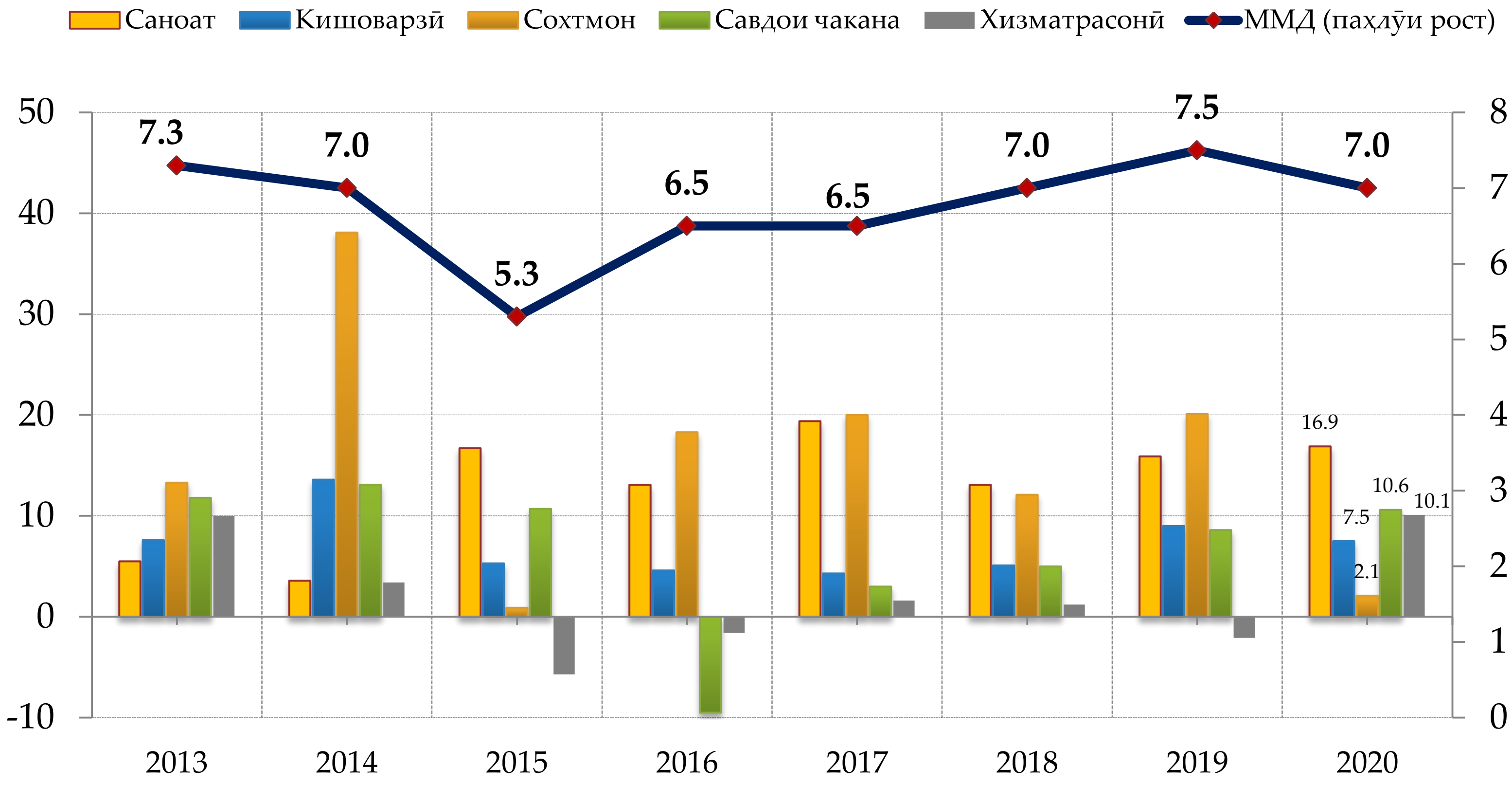

01 Вазъи бахши воқеӣ: таваррум

Таваррум ва сохтори он (%, солона)

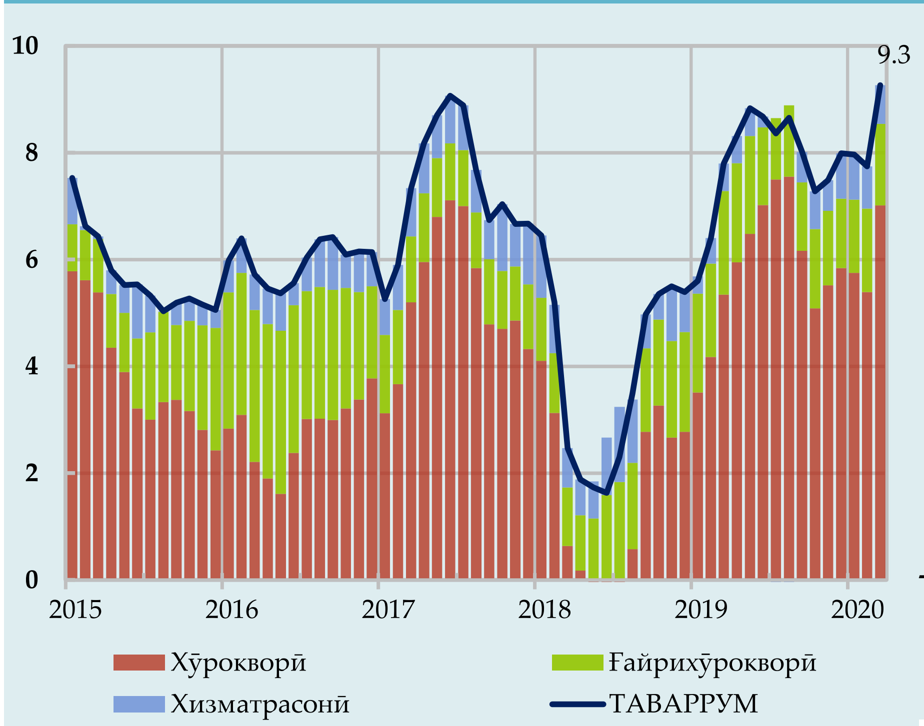

Таваррумы аслӣ (%, солона)

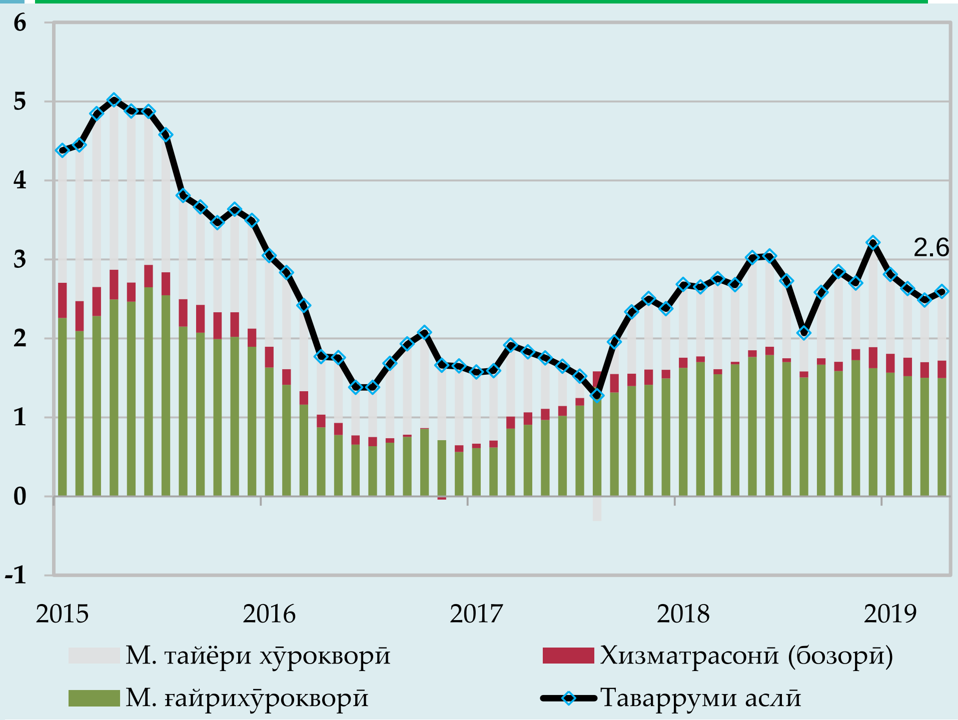

Вазъи бахши воқеӣ: таваррум

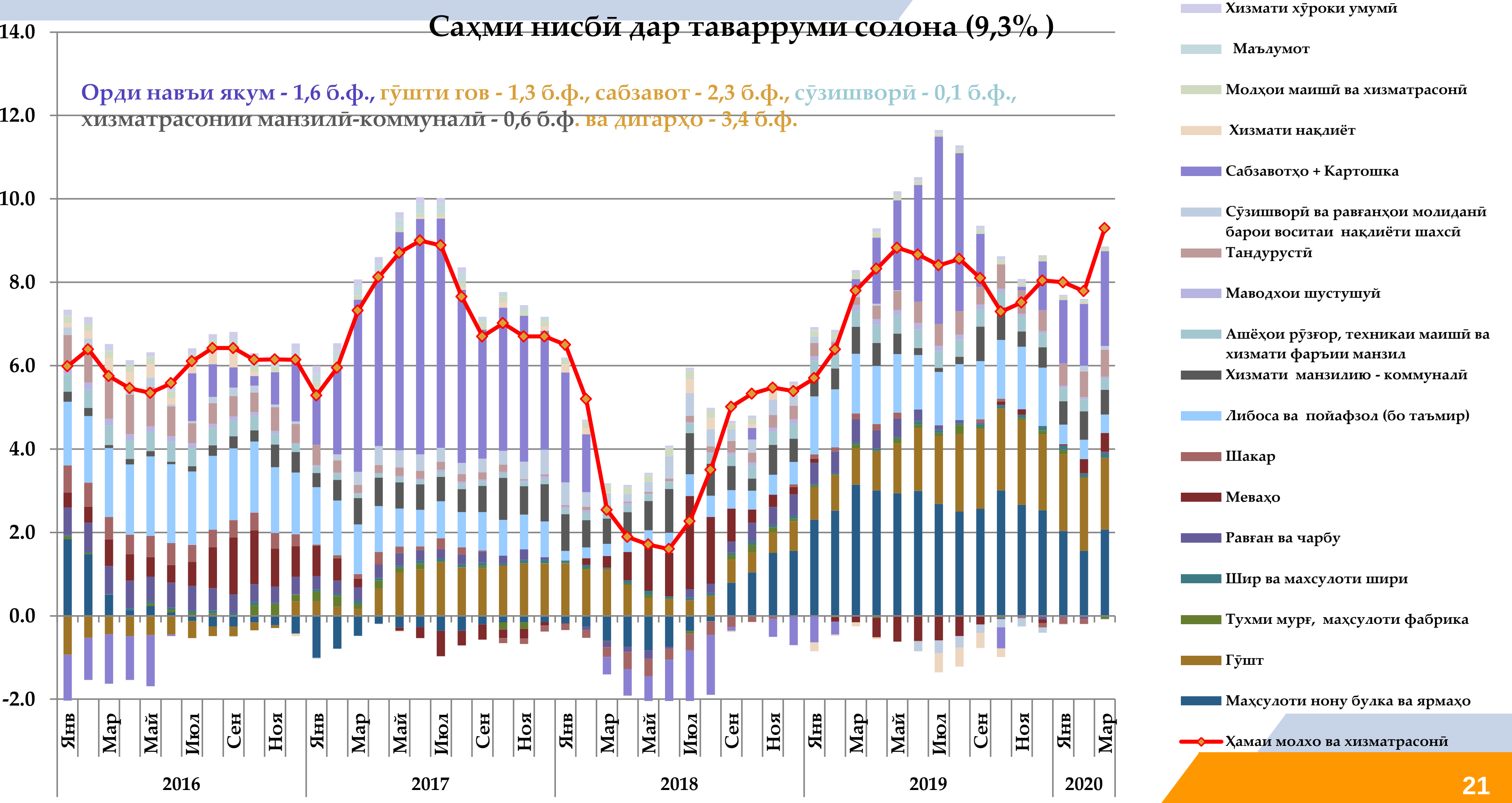

Қурби сомонӣ

Намояи қурби самараноки номиналӣ ва реалӣ (дек.2009=100)

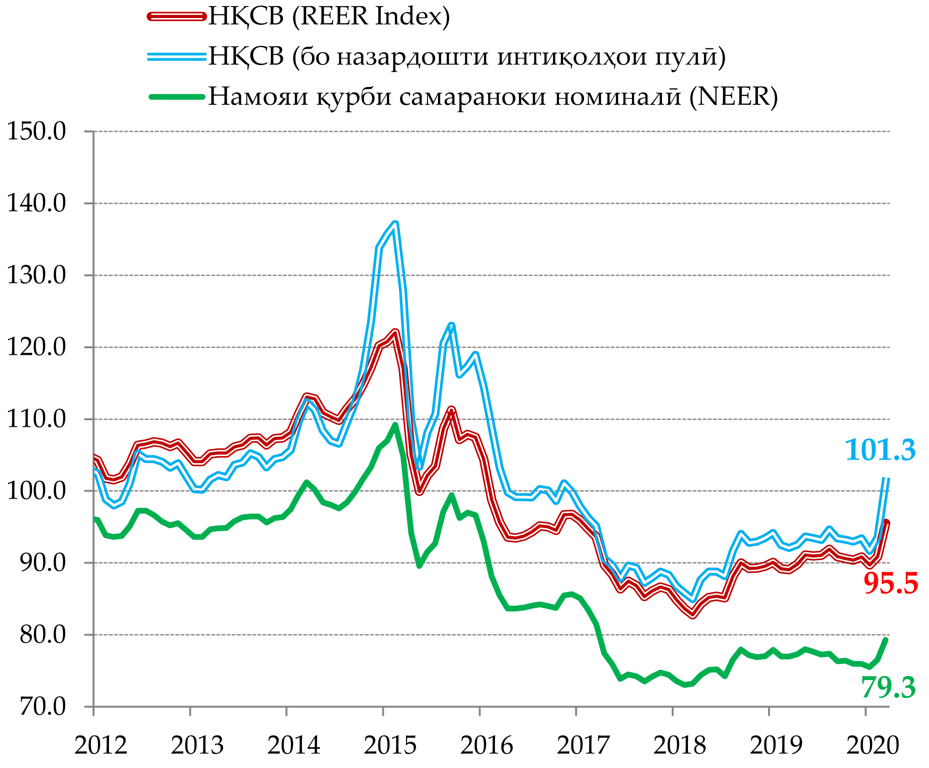

Намояи қурби номиналии сомонӣ нисбат ба асъори хориҷӣ дек.2009=100)

Бақияи пасандоз, қарзҳо ва сатҳи долларикононӣ

Бақияи пасандозҳо ва қарзҳо (афзоиши солона, бо %)

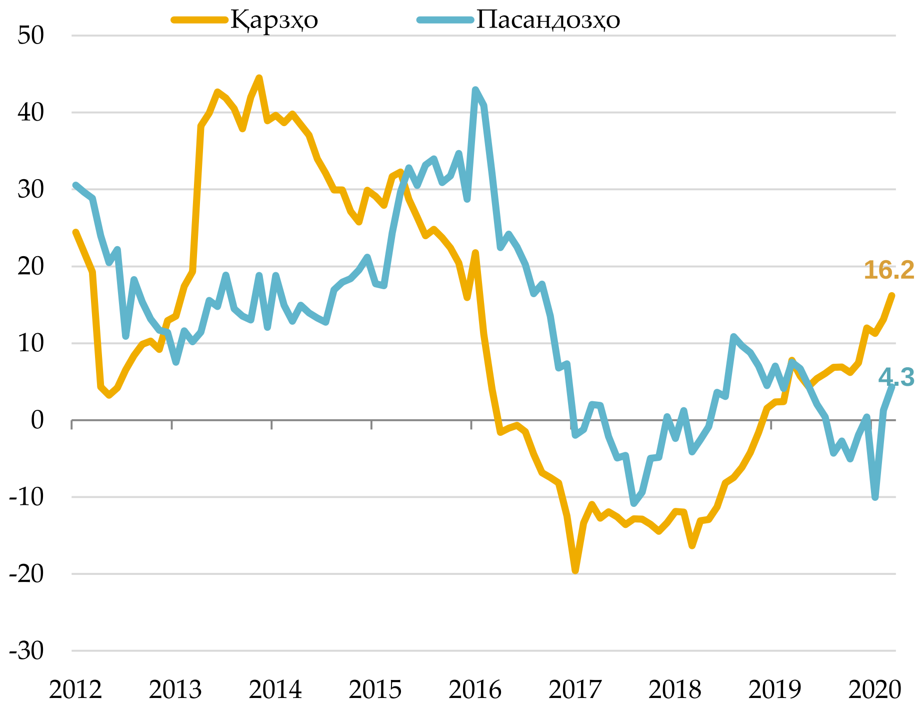

Долларикононӣ (пасандозҳо ва қарзҳои асъорӣ)

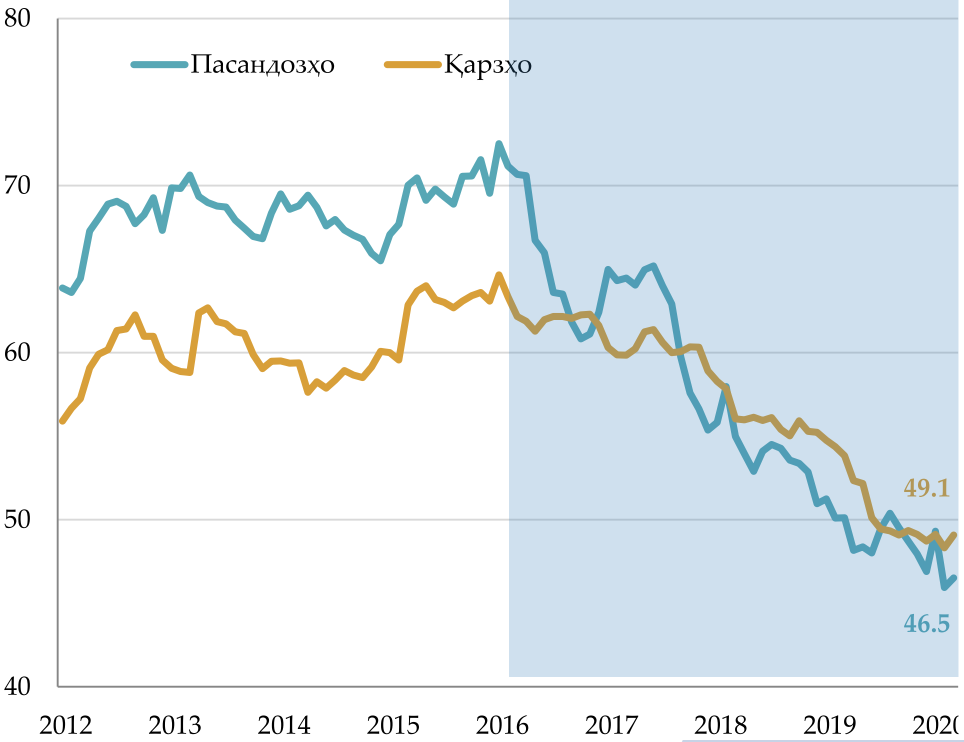

02 Бахши монетарӣ: амалиётҳои стерелизатсияи пардохтпазирии барзиёд

Коғазҳои қиматнок ва амонатҳои шабонарӯзии БМТ (бақия, млрд. сомонӣ ҳаррӯза)

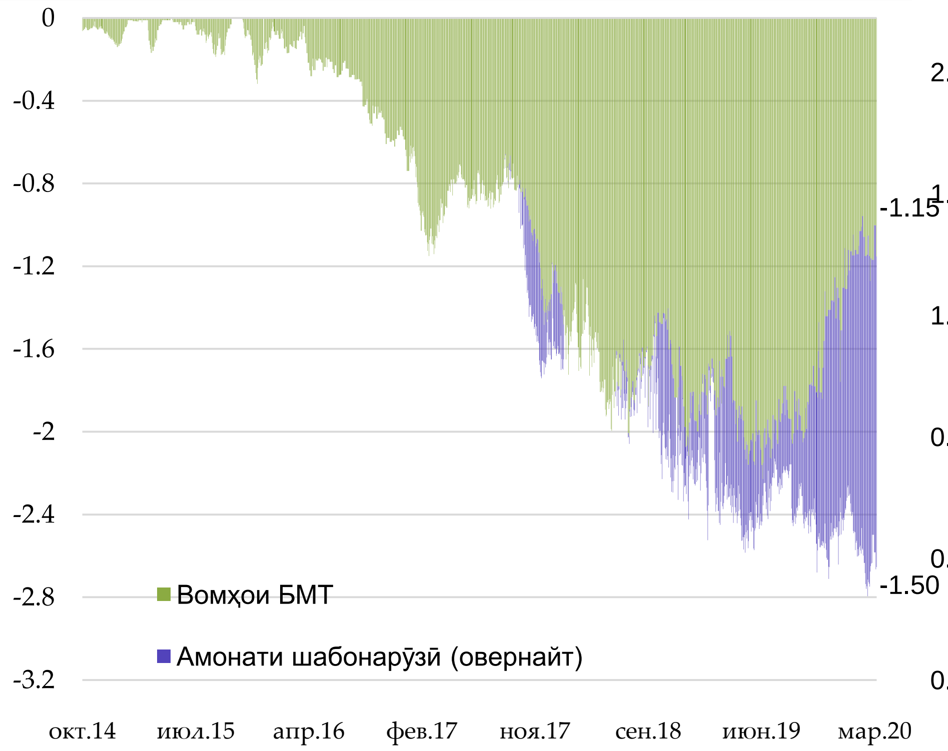

Сатҳи пардохтпазирии низоми бонкӣ (млрд. сомонӣ)

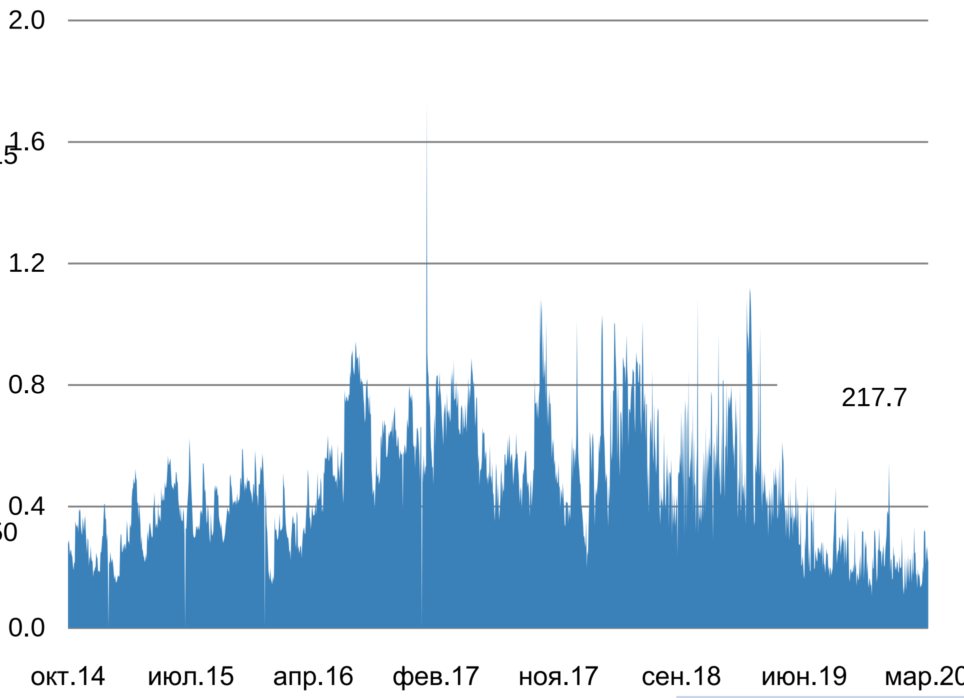

Механизми амалиётии сиёсати фоизии БМТ

Фишангҳои монетарӣ (%, солона)

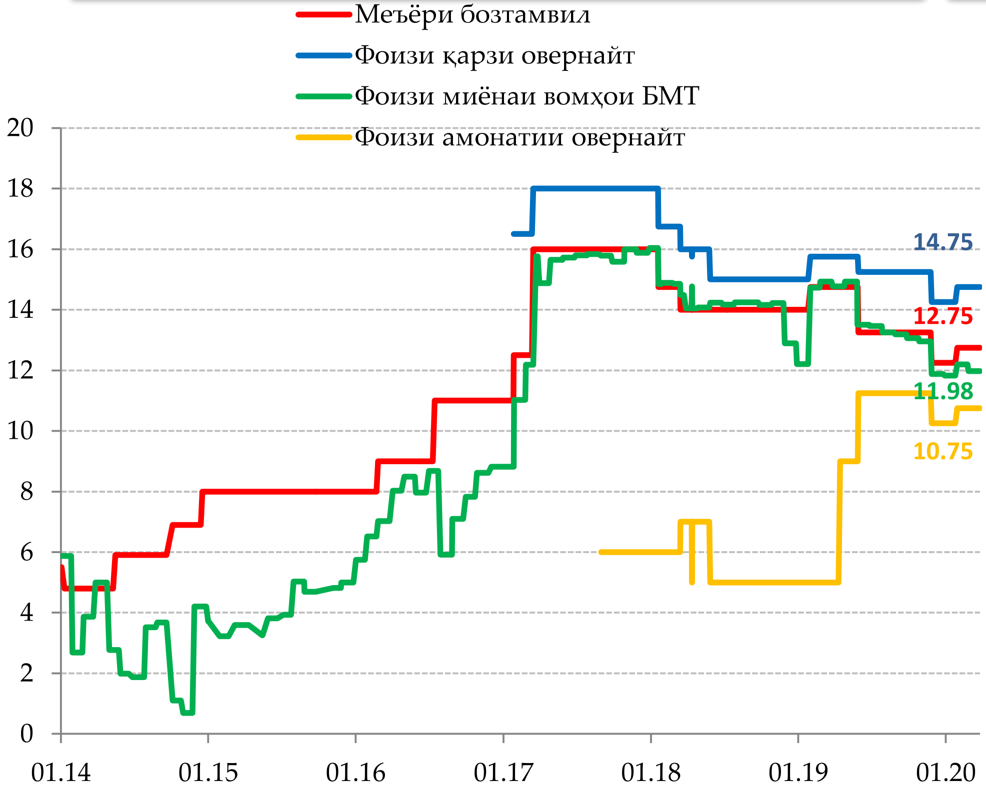

Ҳудуди фоизӣ ва бозори байнибонкии қарзӣ

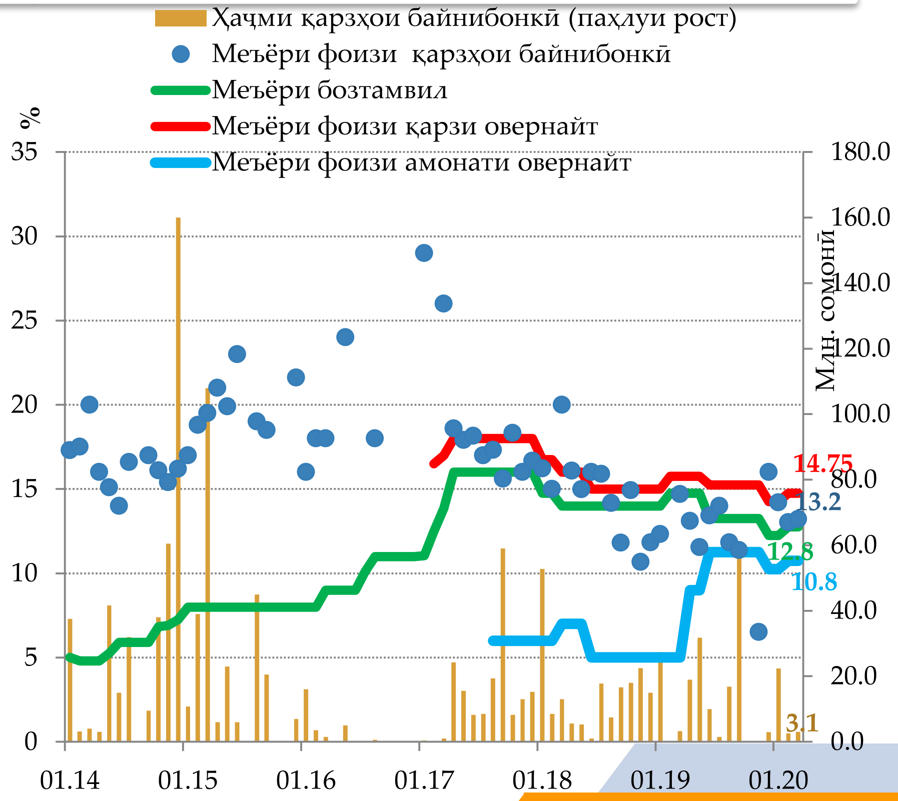

Тафовути маҷмӯи талабот

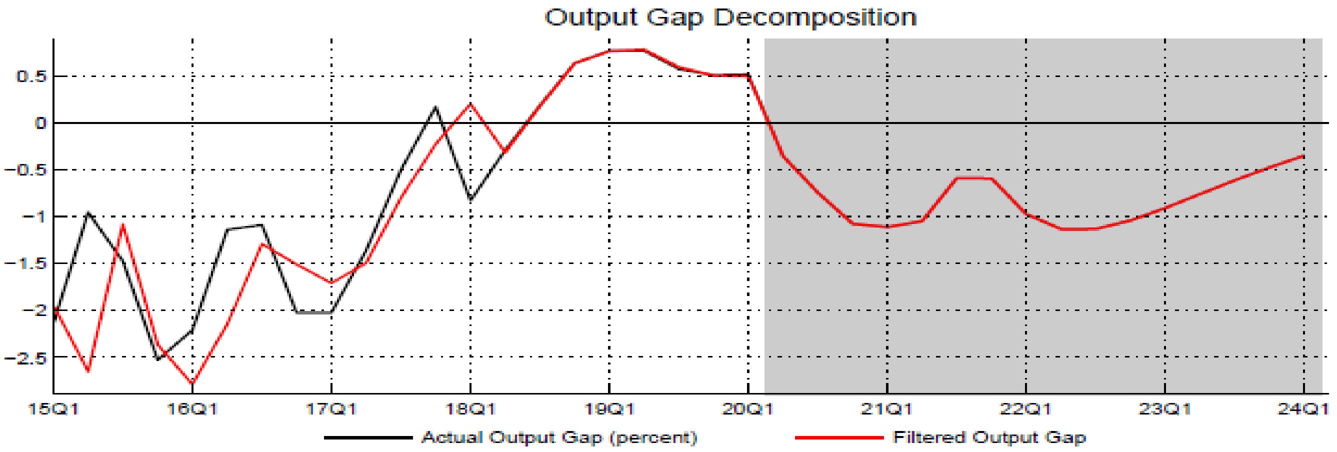

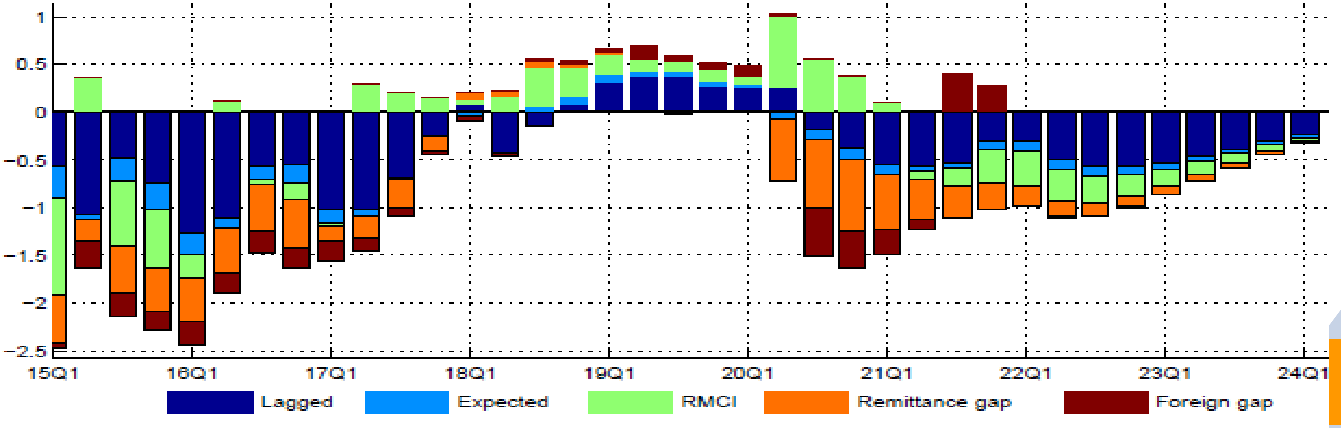

Тибқи Дурнамои сиёсати пулию қарзии ҶТ барои соли 2019 ва давраи миёнамуҳлат (аз ҷониби парламент тасдиқ шудааст)

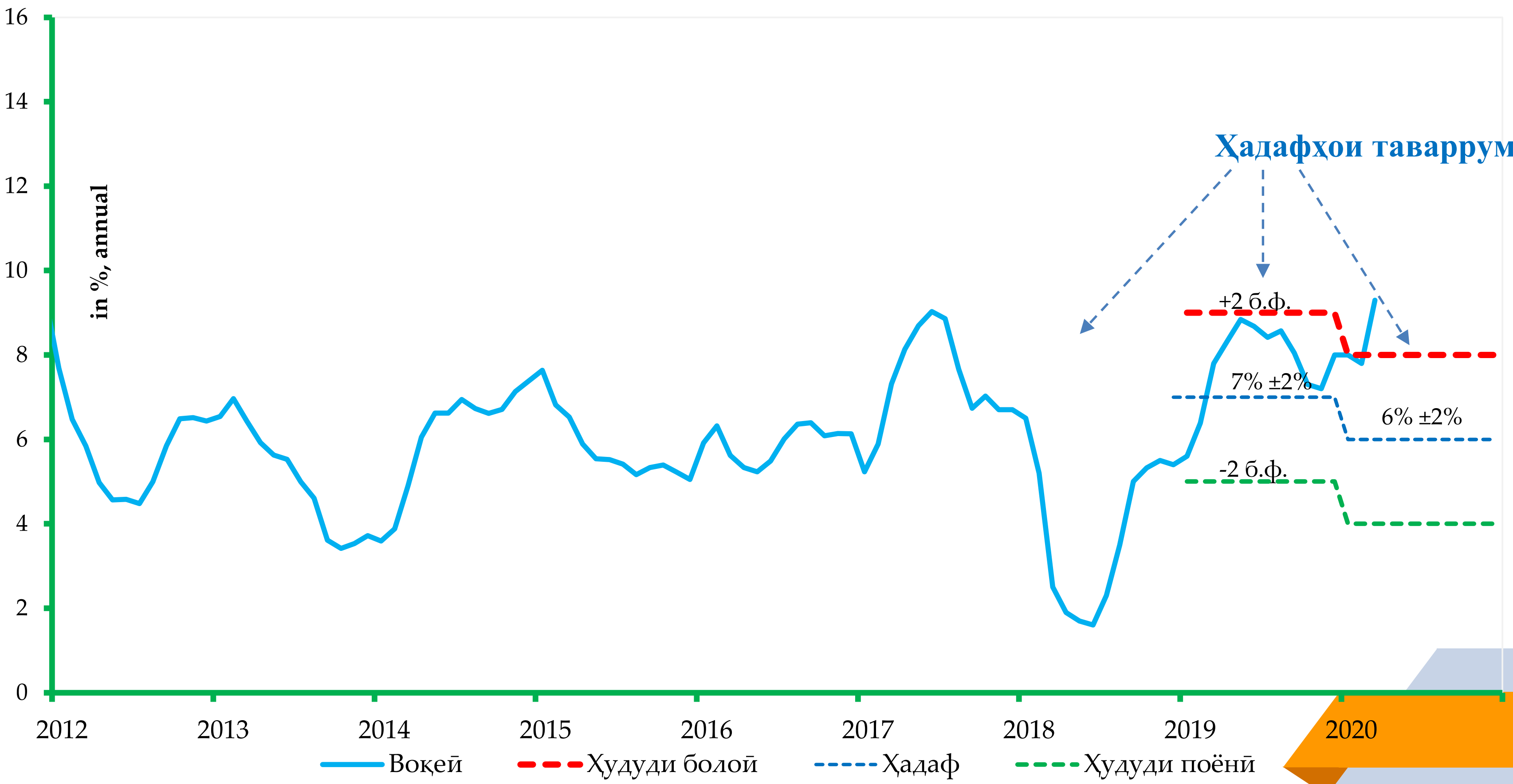

Дурнамои нишондиҳандаҳои мақсаднок

Омилҳои асосии дар дурнамо ба инобат гирифташуда

Дар дурнамои мазкур омилҳои зерин ба инобат гирифта шудаанд:

- **50 фоиз** коҳишёбии интиқолҳо;
- **35 фоиз** беқурбшавии рубли русӣ нисбати доллари ИМА (айни замон, 25,1 фоиз коҳиш ёфтааст);
- **60 фоиз** коҳишёбии миёнасолонаи нархи нафт (айни замон нисбат ба аввали соли ҷорӣ 60 фоиз коҳиш ёфтааст);
- **5 фоиз** афзоиш ёфтани нархҳои ҷаҳонии молҳои хӯроквории (FAO);
- то 0 – 0,25 фоиз коҳиш ёфтани меъёри фоизи бонки марказии ИМА.
- Болоравии сатҳи нархҳои маъмурӣ (хизматрасонии коммуналӣ, об ва барқ – то 15%)

03 Дурнамои нишондиҳандаҳои асосӣ

Меъёри бозтамвил (бо %)

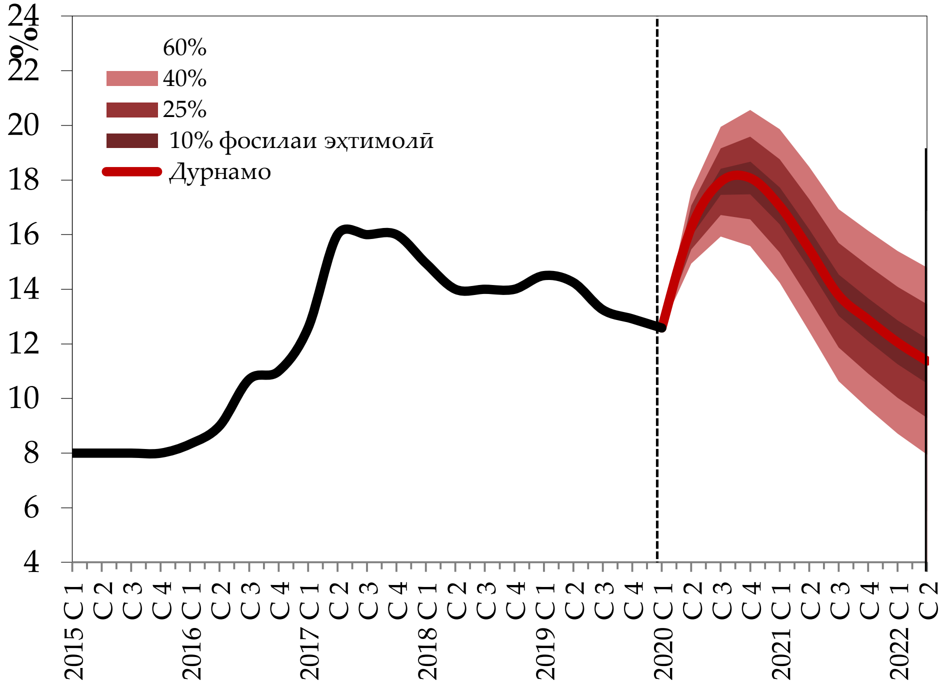

Таваррум (бо %)

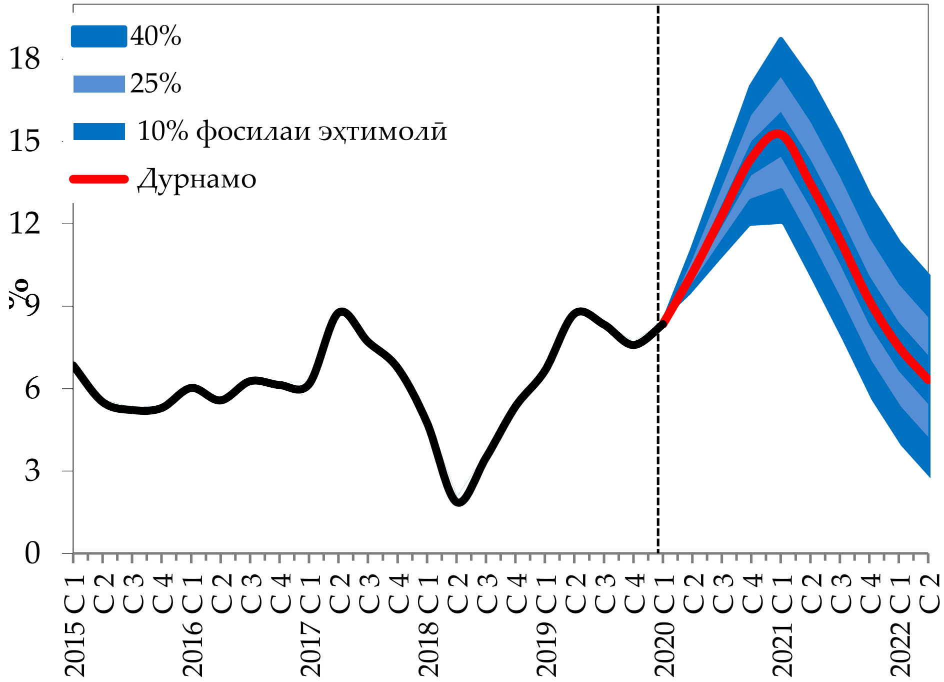

Пешниҳодҳо ва қабули қарор

04

Пешниҳод ба Кумита

I. Меъёри бозтамвил 1 банди фоизӣ паст карда шуда, дар сатҳи 11,75 фоизи солона аз 1 майи соли 2020 муқаррар карда шавад.

II. Реза-ахбор оид ба қарори дар Кумита қабулгардида дар сомонаи БМТ то соати 17:00 (рӯзи баргузории ҷаласа) нашр карда шавад.

Ташаккур барои диққат!